

REFERAT Natur- og Miljøudvalget 2018-2021 d. 06-06-2018

Mødedato Onsdag d. 06. juni 2018 kl. 00:00

Mødested mødelokale hos Vej og Park, Sandemandsvej 1b, Rønne

Innholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Rundvisning hos Vej og Park.....	5
Budgetopfølgning pr. 30. april 2018, Natur- og Miljøudvalget.....	7
Orientering om ny bekendtgørelse for rottebekæmpelse.....	11
Bornholms Grønne Bølge.....	15
Deltagelse i projekt om regionale landskabsstrategier.....	19
Orientering om Bornholms Cykelveje 2016-19.....	22
Drøftelse af cykelsti til Boderne.....	25
Orientering om afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet.....	28
Forhøjelse af anlægssum til opførelse af Fælleshus i forbindelse med Plejecenter Bykær.....	32
Beslutning om antal etager i Plejecenter Bykær.....	36
Anlægsbevilling til gulvrenovering Rønne Idrætshal og trapperenovering i Klemenskerhallen.....	40
Anlægsbevilling til energirenovering af gadebelysningsanlæg - LED teknologi.....	43
Anlægsbevilling til etablering af sti ved Nørremøllecenteret i Nexø.....	46
Langsigtede mål og mål for budget 2019.....	48
Forslag til besparelser på budget 2019.....	51
Procesplan folkesundhedspolitik.....	55
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	60
Gensidig orientering.....	62
Lukket.....	64
Lukket.....	65
Lukket.....	66
Lukket.....	67
Lukket.....	68
Lukket.....	69
Lukket.....	70
Lukket.....	71
Lukket.....	72

Sak 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	1	

Fraværende

Ingen.

Bemærkninger til dagsordenen

Ingen.

Sak 2: Rundvisning hos Vej og Park

Åbent punkt

2 Rundvisning hos Vej og Park

00.22.00A00-0002

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

06-06-2018

Åbent punkt

2

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

NMU får en rundvisning og introduktion til Vej og Park.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- At orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Som led i introduktionen til Natur- og Miljøudvalgets områder modtager udvalget en introduktion til og en rundvisning hos Park og Vej.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Sak 3: Budgetopfølgning pr. 30. april 2018, Natur- og Miljøudvalget

Vedlegg

Driftsopfølgning på bevilling og afdelingsniveau

Anlægsopfølgning

Åbent punkt

3 Budgetopfølgning pr. 30. april 2018, Natur- og Miljøudvalget

00.30.14G01-0064

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	3	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Budgetopfølgningen pr. 30. april 2018 viser for Natur- og Miljøudvalgets områder et forventet regnskab, der udviser et merforbrug på 15,6 mio. kr. et under et er der fra 2017 overført et overskud på 8,6 mio. kr., dermed forventes årets resultat at blive et underskud på 7,0 mio. kr. På den ikke-overførbare bevilling forventes et mindreforbrug på 2,0 mio. kr. i 2018. Anlægsopfølgningen viser, at 128,2 mio. kr. af det afsatte rådighedsbeløb på 162,4 mio. kr. forventes anvendt i 2018.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Natur og Miljø indstiller

- at budgetopfølgningen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring i Bornholms Regionskommune, gennemføres budgetopfølgning pr. 30. april 2018. I 2018 gennemføres budgetopfølgning pr. 30. april og 31. oktober, samt en administrativ budgetopfølgning pr. 31. juli.

Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser i forhold til det korrigerede budget 2018 ekskl. overførsler fra 2017.

Over-/underskud angiver afvigelser i forhold til det korrigerede budget 2018, dvs. inkl. overførsler fra 2017.

Af bilag 1 fremgår budgetopfølgning på driften

Af bilag 2 fremgår budgetopfølgning på anlæg

Drift

For den del af **Center for Natur, Miljø og Fritid** som vedr. Natur- og Miljøudvalgets område, forventes samlet set et merforbrug på 2,5 mio. kr. i 2018. Fra 2017 er overført et underskud på 4,4 mio. kr., således forventes årets resultat at blive et underskud på 6,9 mio. kr.

Det samlede underskud kan henføres til et øget underskud vedr. skadedyrsbekæmpelsen, grundet fortsat stigende udgifter samt et underskud på havnene fra 2017, som delvist forventes hentet i 2018 dels ved tilbageholdenhed og dels ved øgede lejeindtægter for arealleje.

På den ikke-overførbare bevilling forventes samlet set et mindreforbrug på 2,0 mio. kr. i 2018. Mindreforbruget vedrører Bofa, hvor dette forventes afsat til henlæggelser til affaldsressourcestrategien.

For **Center for Ejendomme og Drift** forventes samlet set et merforbrug på 13,0 mio. kr. i 2018. Fra 2017 er overført et overskud på 13,0 mio. kr., således forventes årets resultat at blive et overskud på 0,1 mio. kr.

Merforbruget vedrører forbrug af overført overskud fra 2017. Det samlede overskud er sammensat af forventet overskud hos BAT samt underskud vedr. Snorrebakken pga. bortfaldne lejeindtægter fra september.

På den ikke-overførbare bevilling forventes balance mellem forbrug og budget i 2018.

Anlæg

På Natur- og Miljøudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2018 netto 162,4 mio. kr. Der forventes et mindreforbrug på netto 34,2 mio. kr.

Det forventede mindreforbrug fremkommer primært via projekterne Vej- og trafik anlæg ved Rønne Havn (Havnepakke III) med 4,7 mio. kr., Bofa, befæstelse af containerpladser med 6,0 mio. kr., Kabellægning af gadebelysning 2017 med 1,0 mio. kr., Øget trafikikkerhed ved skoler med 1,0 mio. kr., Gadebelysning, LED-teknologi med 5,0 mio. kr., Dertil kommer nogle disponible anlægspuljer for veje, broer og havne, hvor projekterne er prioriteret af Natur- og Miljøudvalget, men ikke forventes udmøntet fuldt ud i 2018.

Økonomiske konsekvenser

Det forventede regnskab for 2018 på Natur og Miljøudvalgets områder viser pr. 30. april samlet set et merforbrug på 15,6 mio. kr. Set under et er der overført et overskud på 8,6 mio. kr. fra 2017, dermed forventes årets resultat at blive et underskud på 7,0 mio. kr.

På den ikke-overførbare bevilling forventes et mindreforbrug på 2,0 mio. kr. i 2018.

Tabel 1: Driftsopfølgning pr. 30. april 2018

Beløb i 1.000 kr.	Forventet mer-/mindreforbrug i 2018		Afvigelse i pct.		Overført fra 2017	Forventet resultat i 2018 (+overskud /-underskud)	
	Overførbar	Ikke-overførbar	Overførbar	Ikke-overførbar		Overførbar	Ikke-overførbar
Center for Natur, Miljø og Fritid	-2.528	2.000	8,2 %	149,9 %	-4.376	-6.904	2.000
51 Beredskab	-100		1,1 %		100	-	

52 Teknik, natur og miljø	-2.428		11,4 %		-4.476	-6.904	
58 Affaldshåndtering		2.000					2.000
Center for Ejendomme og drift	-13.030	-	7,9 %	0,0 %	12.968	-62	-
53 Vej, park og anlæg	-6.782		10,0%		6.782	-	
54 Vej og Park	-2.546				2.546	-	
55 Ejendomme og service	-2.591	-	3,3 %	0,0 %	2.225	-366	-
56 Devika	-361		61,0%		361	-	
57 Kollektiv trafik	-750		3,4 %		1.054	304	

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Sak 4: Orientering om ny bekendtgørelse for rottebekæmpelse

Åbent punkt

4 Orientering om ny bekendtgørelse for rottebekæmpelse

09.13.01A21-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	4	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget

Resumé

Den 1. januar 2018 trådte den ny bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter i kraft. Den rummer flere ændringer, hvoraf de mest væsentlige gennemgås nedenfor.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Natur, Miljø og Fritid indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Den 1. januar 2018 trådte den ny bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter i kraft.

Formålet med ændringen af bekendtgørelsen er at fastlægge rammer, som giver kommuner og private bekæmpere bedre mulighed for at gennemføre en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter samtidig med, at der tages de fornødne hensyn til miljøet.

De væsentligste punkter i den nye bekendtgørelse er:

Fokusering af tilsynsindsatsen

Antallet af opsøgende tilsyn kan reduceres, men samtidig styrkes ved at have øget fokus på risikoejendomme; bl.a. landbrug og fødevarerproducenter. Udendørsarealer altid undersøges og det skal ske i perioden med den største risiko for rotteangreb.

Da Bornholm har forholdsmæssigt mange landbrug, vurderes denne ændring ikke at udgøre nogen væsentlig aflastning i forhold til omfanget af tilsyn. Desuden er der faste krav til afrapportering af tilsyn på [bilag 6]. Disse regler træder i kraft oktober 2018.

Tilstedevær ved tilsynsbesøg

Kravet om at ejeren, lejeren eller dennes repræsentant skal være til stede ved tilsynsbesøg begrænses til kun at omfatte det første besøg. Der skal i forbindelse hermed foretages en bygningsgennemgang og oplyses om behov for rottesikring og renholdelse samt eventuel giftudlægning og andre foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Ejeren,

lejeren eller dennes repræsentant skal ikke nødvendigvis være til stede ved efterfølgende besøg.

Formålet med ændringen er at lette adgangen til at fortage tilsyn, da disse efterfølgende ikke skal koordineres med ejer, lejer eller denne repræsentant.

Responstid på anmeldelser

Kommunerne skal fremover undersøge rotteanmeldelser indendørs i boliger og i fødevarer virksomheder uden ugrundet ophold, alle ugens 7 dage dvs. også i weekender og på helligdage. Øvrige anmeldelser undersøges som hidtil inden for 8 dage.

I denne sammenhæng betyder "uden ugrundet ophold" etablering af en vagtordning, der kan reagere indenfor 24 timer alle årets dage. Denne træder i kraft pr. 1. januar 2019.

Kommunens handlingsplan gældende for privat bekæmpelse

Da det er kommunerne der har ansvaret for en effektiv bekæmpelse af rotter, kræves der en tilladelse fra kommunen før rotterne kan bekæmpes i privat regi. Kommunen skal derfor i rottehandlingsplanen træffe beslutning om man vil acceptere privat bekæmpelse i kommunen. Retningslinjer fastsat i en kommunal handlingsplan for rottebekæmpelse vil fremover være gældende for al rottebekæmpelse i kommunen. Altså også for private aktører.

Kommunen får i den forbindelse en øget tilsynsforpligtelse i forhold til at de private aktører overholder bestemmelserne i den kommunale handleplan.

Fokus på kommunal rottebekæmpelse i kloakker og regnvandsledninger

Kommunerne pålægges indenfor 3 år at installere rottespærre på samtlige private skoler, plejehjem, daginstitutioner og regionale hospitaler, der ønsker dette. Tidligere omfattede denne bestemmelse kun kommunalt ejede institutioner.

Det pålægges samtidig kommunerne at forestå drift og vedligeholdelse af disse rottespærre.

Udvidet adgang til autorisation for rottebekæmpelse:

Adgangskravene til det fulde rotteautorisationskursus (nu kaldet R1) ændres, så der gives mulighed for at ansatte som forventes at bruge en væsentlig del af deres arbejdstid på rottebekæmpelse kan optages på kurset og opnå R1-autorisation til erhvervsmæssig forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Det betyder at virksomheder kan få uddannet deres egne rottebekæmpere.

Videre åbnes der for at personer, som har en række kvalifikationer, der bl.a. opnås ved sprøjtemiddelcertifikat, vil kunne opnå en begrænset autorisation (kaldet R2) til at bekæmpe rotter med en række rottegifte. R2 autorisationen kræver gennemførelse af et 1 dags kursus og beståelse af en tilhørende prøve, hvilket giver adgang til at bruge et begrænset udvalg af giftstoffer til bekæmpelse på egen ejendom.

Som anført ovenfor skal bekæmpelsen ske i overensstemmelse med den kommunale handleplan og kommunen har tilsynspligten for at dette sker.

Nye regler for private bekæmpere

Der sker en skærpelse af de private bekæmperes indberetningspligt til kommunerne. For at sikre at de autoriserede rottebekæmperes uddannelse er tidsvarende tidsbegrænset fremtidige autorisationer til 5 år. Autorisationen kan fornyes ved at gennemføre et kort kursus arrangeret af Miljøstyrelsen.

I konsekvens af at rottegift ikke lovligt kan udlægges forebyggende, ændres definitionen af begrebet sikringsordning. En sikringsordning omfatter fremover kun forebyggelse af rotter via en bygningsgennemgang.

Økonomiske konsekvenser

Rotteområdet har gennem de senere år ikke kunne afskrive merforbruget, men der ses tværtimod en forøgelse af udgifterne.

	Promille	Akkumuleret resultat (opgjort fra 2003) (positive tal = underskud negative tal = overskud)
2008	0,10	-870.947
2009	0,10	-472.328
2010	0,10	-1.229.092
2011	0,10	-1.765.896
2012	0,08	125.973
2013	0,08	1.725.982
2014	0,10	2.874.600
2015	0,13	3.776.591
2016	0,15	4.716.488
2017	0,15	5.531.287

Det vurderes, at ændringerne vil medføre øgede udgifter på området.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Klik her for at skrive tilføjelse

Sak 5: Bornholms Grønne Bølge

Vedlegg

Bilag 1. Konsept for Bornholms Grønne Bølge

Åbent punkt

5 Bornholms Grønne Bølge

04.21.00P20-0005

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

06-06-2018

Åbent punkt

5

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Bornholms Grønne Bølge bygger på idéen om at skabe et sammenhængende natur- og friluftslandskab inde på øen mellem Hammerknuden og Dueodde. Projektet vurderes at rumme et stort potentiale i forhold til udvikling af natur, friluftsliv, turisme, bosætning og erhvervsmuligheder på øen.

Bornholms Regionskommune (BRK) har haft følere ude hos Bornholms Landbrug og Fødevarer og Naturstyrelsen Bornholm, og begge parter er umiddelbart positive overfor idéen.

Desuden har BRK været i forhåndsdialog med en fond, der har vist interesse i projektet. Fonden har foreslået, at BRK udarbejder en ansøgning til dem om et mindre forprojekt, hvor projektets potentiale og mulige realisering kan afdækkes, herunder muligheden for at indgå aftaler med lodsejere om konkrete stiforløb, naturpleje etc.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- at Bornholms Regionskommune udarbejder en ansøgning til fonden om støtte til et forprojekt til Bornholms Grønne Bølge.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Mellem nordspidsen af Bornholm og Nexø findes et landskabsstrøg, der fremstår som en mosaik af småskove, naturområder, mindre landbrugsarealer og bebyggelsesområder samt store vidtstrakte skovområder. Der tegner sig en grøn bølge gennem det gamle højlyngsområde på Bornholm, som binder øen naturmæssigt sammen og byder på enestående landskabelige, naturmæssige og kulturelle oplevelser. Skabes der tillige en rekreativ forbindelse til Dueodde fx langs Øle å, bindes Bornholm naturmæssigt og rekreativt sammen fra nord til syd, fra klippe til klit gennem dybe skove.

Bornholms Grønne Bølge er et efterspurgt supplement til kyststien og det eksisterende stinet på Bornholm. Natur- og landskabsoplevelserne adskiller sig meget fra de oplevelser, der findes langs de bornholmske kyster. I de store skove kan besøgende fx finde ro og føle sig langt fra civilisationen, gå ture uden at møde et menneske, se et hus eller høre en bil – som var det langt ude i ødemarken.

Netværket af stier, støttepunkter (fx lejrpladser, udkigstårne og toiletter) og adgangen til områdets mange natur- og kulturværdier kan med dette projekt styrkes væsentligt, til gavn

for lokale beboere og turister. Der vil være et særligt fokus på muligheden for at etablere ét langt sammenhængende stiforløb fra Hammerknuden i nord til Dueodde i syd. Stisystemet skal tilgodese flere forskellige brugergrupper, gennem individuelle forløb. Det kan bl.a. gøres ved at anlægge nye ruter og stier gennem de mest attraktive områder, forbedre afmærkningen af de eksisterende stier og forbedre formidlingen af Bornholms natur-, kultur- og landskabelige værdier undervejs. Derved vil naturen og landskabet blive mere tilgængeligt for alle med lyst til at udforske området til fods, cykel eller hest. Endvidere kan tilknytningen mellem de mindre bysamfund og den natur der omgiver dem styrkes med grønne forbindelser.

Der findes allerede stor naturmæssig sammenhæng i det område, som potentielt udgør Bornholms Grønne Bølge, men nogle steder er sammenhængen mangelfuld eller ikke eksisterende. Ved at genoprette naturen få steder er det muligt, at give den fulde følelse af at være i en vidtstrakt og sammenhængende natur.

Formål

Det overordnede formål med Bornholms Grønne Bølge er at;

- styrke den naturmæssige og rekreative sammenhæng mellem Hammerknuden og Dueodde,
- gøre naturen og landskabet mere tilgængelig og trække flere mennesker i alle aldre ud for at dyrke og nyde store naturoplevelser,
- og gøre det mere attraktivt at besøge, bo og drive erhverv i de mindre bysamfund på Bornholm.

Derved ligger værdien ikke alene i at binde naturområder sammen for at styrke dyr og planterets spredningsmuligheder, men i høj grad også i at skabe bånd mellem mennesker og deres omgivelser. Samlet set vil projektet kunne understøtte nye udviklingsmuligheder i relation til turisme, friluftsliv og outdooraktiviteter. Se bilag 1 for yderligere beskrivelse af projektidéen og dets potentiale.

Forprojekt og potentielle samarbejdspartnere

For at realisere idéen om Bornholms Grønne Bølge vil det være nødvendigt, at inddrage de ønsker borgere, foreninger, erhvervsliv og andre interessenter har. Der skal fx tages hensyn til landbrugets interesser, hvis det ønskes at etablere nye stiforløb gennem landbrugsområder eller genoprette naturen de steder "bølgen" er brudt. En tidlig inddragelse af berørte private (og offentlige) lodsejere i processen er således en forudsætning. Naturstyrelsen Bornholm, som er den største lodsejer i det foreløbigt afgrænsede projektområde, har tidligt tilkendegivet interesse i projektet. Bornholms Landbrug og Fødevarer er også umiddelbart positive og bistår gerne i forhold til afgrænsningen af projektområdet.

Derudover er BRK blevet kontaktet af Københavns Universitet (KU), som BRK har samarbejdet med i projektet Fremtidens Landskaber på Nordbornholm. KU er ved at forberede en ansøgning om midler til et større projekt om regionale landskabsstrategier og håber at BRK vil deltage i dette projekt med Bornholms Grønne Bølge. Se dagsordenspunkt om regionale landskabsstrategier for yderligere information.

Økonomiske konsekvenser

BRK har været i indledende dialog med en fond, der har vist sin interesse for Bornholms Grønne Bølge. Fonden har foreslået, at BRK i løbet af sommeren udarbejder en ansøgning til dem om et forprojekt. I et forprojekt kan projektets potentiale og mulige realisering afdækkes og selve projektet detailplanlægges, herunder også muligheden for at indgå aftaler med lodsejere om konkrete stiforløb, naturpleje etc.

Såfremt fonden vælger at støtte et forprojekt forventer de, at BRK er indstillet på at yde medfinansiering til en efterfølgende realisering af Bornholms Grønne Bølge.

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Sak 6: Deltagelse i projekt om regionale landskabsstrategier

Vedlegg

Bilag 1. forslag til Landskabsstrategi for Nordbornholm

Bilag 2. Regionale landskabsstrategier

Åbent punkt

6 Deltagelse i projekt om udvikling af regional landskabsstrategi vedr. Bornholms Grønne Bølge

04.21.00P20-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	6	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune (BRK) er blevet kontaktet af Københavns Universitet (KU), som vi har samarbejdet med i projektet Fremtidens Landskaber på Nordbornholm. KU er ved at forberede en ansøgning om midler til et større forskningsprogram om regionale landskabsstrategier og har et stort ønske om at BRK deltager i dette program med tankerne om Bornholms Grønne Bølge.

Programmet vil bidrage til at udvikle planlægningen i det åbne land og kan understøtte overvejelserne om et projekt vedr. en grøn bølge ned gennem Bornholm. Da der var deadline for tilbagemelding om deltagelse den 1. juni, har formanden for Natur- og Miljøudvalget truffet beslutning om at BRK deltager i projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- at formanden for Natur- og Miljøudvalgets beslutning om at Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, indgår som lokal partner i projektet tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune (BRK) er blevet kontaktet af Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet (KU), som vi har samarbejdet med i projektet Fremtidens Landskaber på Nordbornholm om udarbejdelse af et forslag til Landskabsstrategi for Nordbornholm, se bilag 1. KU er ved at forberede en ansøgning om midler til et forskningsprogram om regionale landskabsstrategier. Universitetet har et stort ønske om at BRK deltager i programmet med Bornholms Grønne Bølge, der bygger på tanken om at skabe et sammenhængende natur- og friluftslandskab mellem Hammerknuden og Nexø samt en stiforbindelse til Dueodde.

Ideen med programmet er, at understøtte 4 regionale landskabsprojekter for derigennem, at høste erfaringer med gennemførelse af regionale landskabsstrategier. De enkelte strategier skal fungere som samlende ramme for udvikling af større landskabsområder med hensyn til samordning af de forskellige interesser og med hensyn til styrkelse af de natur- og landskabsmæssige sammenhænge.

Konkret vil programmet resultere i fire gennemarbejdede eksempler på regionale landskabsstrategier og i en bog om proces og indhold i udvikling af regionale landskabsstrategier målrettet studerende, planlæggere og forvaltere, der arbejder med det åbne land.

KU har viden, forskerressourcer og stor erfaring med borgerinddragelse, landskabs- og interessentanalyser og planlægning i det åbne land. Kobles universitet på overvejelserne om Bornholms Grønne Bølge, vil en eventuel realisering af projektidéen blive understøttet med faglige ressourcer og indgå i den nyeste forskning på området. Desuden støttes forskningsprogrammet fonde, der afledt deraf kan have en større interesse i at støtte en eventuel realisering af Bornholms Grønne Bølge.

Indhold og proces

En regional landskabsstrategi vil tage 3-4 år at færdiggøre. Processen vil blive fastlagt i første fase og vil tilpasset det konkrete landskab, og vil derfor være forskellig fra projekt til projekt. Et typisk strategiforløb vil bestå i følgende dele:

- **Vision og mål**, dvs. en præcis og relativt detaljeret beskrivelse af den overordnede udviklingsretning til skal understøttes, samt angivelse af de konkrete mål for beskyttelse, benyttelse og forandring der er sat op for det regionale landskab i sin helhed. Der vil i processen blive vægt på at skabe bredt ejerskab til vision og mål, hvilket vil forudsætte, at der først skabes bred interesse for det regionale landskab og dets aktuelle situation og fremtid
- **Rumlige sammenhænge**, dvs. en overordnet planramme for det regionale landskab, dets værdier (eksisterende og potentielle) og vigtige rekreative, natur- og kulturhistoriske sammenhænge. Denne del vil typisk have karakter af en række planer eller scenarier for landskabets fremtidige struktur.
- **Strategiske projekter** handler om konkrete indsatser, som kan realiseres på kort eller mellemlangt sigt (5-10 år) og som med stor sandsynlighed kan bidrage til at understøtte en positiv udviklingsspiral. Sådanne projekter skal identificeres og prioriteres indenfor en længere liste af ønskede projekter. En regional landskabsstrategi vil typisk rumme relativt detaljerede beskrivelser for (inkl. begrundelser) 5-10 sådanne strategiske projekter.

Udvikling af regional landskabsstrategi vil omfatte interesseskabende aktiviteter som offentlige foredrag og ekskursioner samt morgenkaffe møder o. lign. Senere vil processen snævre ind til at bestå i mere målrettede workshops, hvor der udveksles ideer og viden, formuleres visioner og mål samt udvikles planrammer og strategiske projekter. Her handler det om at finde fælles fodslag på tværs af organisatoriske grænser og bygge bro mellem offentlige og private tiltag. Se bilag 2 for yderligere information om regionale landskabsstrategier.

Økonomiske konsekvenser

Deltagelse i projektet kræver dels at BRK kan lægge medarbejdertimer og dels at vi medfinansierer med 200.000 kr. Midlerne afholdes af naturforvaltningsmidlerne, der anvendes til naturpleje.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Klik her for at skrive tilføjelse

Sak 7: Orientering om Bornholms Cykelveje 2016-19

Åbent punkt

7 Orientering om Bornholms Cykelveje 2016-19

05.01.00S00-0008

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

06-06-2018

Åbent punkt

7

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter.

Resumé

Ved udgangen af 2017 er ca. halvdelen af planperioden for Bornholms Cykelveje 2016-19 gået. Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse meddelt anlægsbevillinger for i alt ca. 46,65 mio. kr., og 10 ud af 11 projekter er enten påbegyndt/afsluttet/eller under projektering.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Natur, Miljø og Fritid indstiller

- at orienteringen tages til efterretning

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Forligskredsen i Folketinget bag "Pulje til mere Cykeltrafik" besluttede i foråret 2016, at tilskudsdelen fra staten blev ændret fra 40% til 80%. Teknik- og Miljøudvalget besluttede den 4. april 2016 hvilke projekter, der skulle indgå i den nye aftale inden for en samlet ramme på ca. 60. mio. kr. frem til udgangen af 2019. Projekterne blev drøftet med Vejdirektoratet og efterfølgende godkendt af forligskredsen, hvorefter den endelige aftale mellem Vejdirektoratet og Bornholms Regionskommune, blev indgået den 28. juni 2016. Kommunalbestyrelsen vedtog den 22. september 2016 at reservere en kommunal medfinansiering på ca. 12. mio. kr.

Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse meddelt anlægsbevillinger for i alt 46,65 mio. kr., og det forventes at KB meddeler yderligere 9,9 mio.kr. til projekt 1, Ndr. Kystvej i Rønne, på mødet den 31.5.2018. 10 ud af 11 projekter er således enten påbegyndt/afsluttet/eller under projektering.

Nedenfor er en oversigt over de enkelte projekter:

Nr.	Projekt	Bemærkninger
1	Ndr. Kystvej – cykelstier og fortove	Anlægsbevilling på vej – er projekteret
2	Haslevej i Rønne – cykelstier og fortove	Forventes afsluttet medio. 2018
3	Gudhjem-Helligdommen – Kantbaner mv.	Er under udførelse
4	Aarsdale-Nexø – Kantbaner mv.	Er under udførelse

5	Nexø – Kantbaner og parkeringsplads	Er afsluttet
6	National cykelrute i Snogebæk	Er afsluttet
7	Omlægning af cykelrute i Aakirkeby	Delvis udført – afventer afklaring
8	Omlægning af cykelrute i Hasle	Ikke påbegyndt
9	Hævede flader i Nyker og Klemensker	Er afsluttet
10	Kantbaner og 2-1 vej i Listed	Mangler en kort strækning
11	Servicebygninger langs cykelvejnettet	Licitation aflyst. Forventes udbudt igen

Udover ovennævnte projekter, er der afsat midler til administration, planlægning, projektering og evaluering.

Økonomiske konsekvenser

Projektet har en økonomisk ramme på ca. 60 mio. kr., og der forventes ingen overskridelser af den samlede ramme. Det er aftalt med Vejdirektoratet af eventuelle overskydende midler, efter godkendelse i Vejdirektoratet, kan anvendes til forbedring af rundkørsler for cyklister.

Ved den afholdte licitation for projekt 11 – Servicebygninger, var resultatet meget utilfredsstillende, idet buddene var mere end 50% over det budgetterede. Årsagen er formentlig at en kombination af et overophedet byggemarked, og et for lavt byggeherre-overslag. Licitationen blev aflyst, og Natur- og Miljø er nu ved at gennemgå og revidere projektet med henblik på afholdelse af en ny licitation til efteråret.

Da det har vist sig at der ved de afholdte licitationer, projektoverslag, konstateret forbrug og afsluttede arbejder, formentlig er et økonomisk råderum på mellem 1,5 og 2,5 mio. kr. på de resterende arbejder, vil det eventuelt være muligt at anvende disse midler til en forbedring af rundkørsler, eller indgå som den nødvendige finansiering af servicebygningerne.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Klik her for at skrive tilføjelse

Sak 8: Drøftelse af cykelsti til Boderne

Vedlegg

Forespørgsel om cykelsti i Boderne

Åbent punkt

8 Drøftelse af cykelsti til Boderne

05.01.00P21-0002

Behandling

Natur- og Miljøudvalget

Mødedato

06-06-2018

Åbent punkt

8

Lukket punkt

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Teknik- og Miljøudvalget drøftede på sit møde den 4. december 2017, muligheden for at anlægge en cykelsti fra Søndre Landevej til Boderne, og besluttede at få forelagt en undersøgelse af, hvad etablering af cykelvej til Boderne kostede, og hvordan denne vil kunne finansieres inden for egen ramme.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Natur, Miljø og Fritid indstiller

a) at det drøftes om forslag til anlæg af cykelsti fra Søndre Landevej til Boderne skal indgå i budgetforhandlingerne for 2019, eller skal afvente drøftelserne i forbindelse med Trafiksikkerhedsplan 2018-25

b) at det drøftes hvilket forslag der skal medtages i tilfælde af at forslaget ønskes medtaget i budgetforhandlingerne for 2019

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Udvalget anbefaler, at der til budget 2019 laves et anlægssforslag til etablering af cykelsti til Boderne.

Ole Rødvig og Niclas Fick kan ikke medvirke, idet de ønsker, at andre projekter prioriteres højere.

Sagsfremstilling

Der har været flere henvendelser vedrørende anlæg af en cykelsti fra Søndre Landevej til Boderne, senest en fællesskrivelse fra Boderne Grundejerforening, Rosengaarden Vandrehjem, Butik Pia Stærmose og Almegaards Kasserne, som alle har udtrykt ønske om at der snarest muligt bliver anlagt en cykelsti.

Natur, Miljø og Fritid har igangsat en trafiktælling for at få et overblik over mængden af trafik og hastighed på Bodernevej. Der er udført tællinger i 10 dage i april 2018, og det er planlagt at udføre tællinger i 2-3 uger i juli og 10 dage i september. Der vil blive talt både biler og cykler/knallerter, ligesom der vil blive foretaget hastighedsmålinger.

Nedenfor er en skematisk oversigt over de projekter der kan anbefales:

Forslag	Pris med asfalt	Pris uden asfalt	Bemærkninger
3 meter bred	4,000 mio. kr.	2,740 mio. kr.	God trafiksikkerhed, men kan være

dobbeltrettet cykelsti			problematisk ved krydsende veje Driftsudgifterne ved en sti uden asfalt er skønnet til ca. 50.000 kr. højere pr. år end ved en sti med asfalt
2 meter brede cykelstier i hver vejside	6,000 mio. kr.	4,320 mio. kr.	Meget god trafiksikkerhed. Driftsudgifterne ved stier uden asfalt er skønnet til ca. 60.000 kr. højere pr. år, end ved stier med asfalt

I forslag til Trafiksikkerhedsplan 2018-25, er anlæg af cykelstier fra Søndre Landevej til Boderne medtaget under Prioritet 2.

Ved høringen af Trafiksikkerhedsplanen i efteråret 2017, har bl.a. AakirkeBYtinget opfordret til, at dette projekt bliver opprioriteret til prioritet 1.

Det forventes at Trafiksikkerhedsplanen vil blive politisk behandlet i september/oktober 2018, hvor der bl.a. skal ske endelig prioritering af de enkelte trafiksikkerhedsprojekter.

Bilag: Forespørgsel om anlæg af cykelsti fra Rosengården til Boderne

Økonomiske konsekvenser

Afhængig af Natur- og Miljøudvalgets beslutning. Se skematisk oversigt

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen

Sak 9: Orientering om afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet

Vedlegg

Afgørelse

Åbent punkt

9 Orientering om afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet

09.08.26K02-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	9	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget orienteres

Økonomi,- Erhvervs- og Planudvalget orienteres

Resumé

Center for Teknik & Miljø, Erhverv meddelte i juli 2017 tilladelse til Center for Ejendomme og Drift, Driftsplanlægning til at udlægge lettere forurenede jord på et vejareal på Røbrovej.

Denne afgørelse påklages af en nabo.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Bornholms Regionskommunes afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Indstilling og beslutning

Center for Erhverv, Byg og Sekretariat indstiller

- At orienteringen tages til efterretning.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Center for Teknik & Miljø, Erhverv meddelte i juli 2017 tilladelse til Center for Ejendomme og Drift, Driftsplanlægning til at udlægge lettere forurenede jord på et vejareal på Røbrovej. Projektet skulle sikre, at der ikke sker nedskridning af vejsten langs vejen.

Tilladelsen blev meddelt efter § 19 i Lov om Miljøbeskyttelse nr. 1189 af 27/9/2016.

Center for Teknik & Miljø, Erhverv modtog i august 2017 en klage over kommunens afgørelse fra en borger. Denne klage blev sammen med kommunens bemærkninger videresendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Ansøger (Bornholms Regionskommune, Center for Ejendomme og Drift, Driftsplanlægning) havde i ansøgningen beskrevet det projekt og den jord som ønskedes genanvendt og udlagt. Ansøgningen var bilagt analyseresultater.

Analyseresultaterne dokumenterede, at jorden var lettere forurenede i henhold til jordkvalitets-kriterierne (bekendtgørelse om lettere forurenede jord nr. 554 af 19/5/2010).

Vejarealet som den lettere forurenede jord skulle udlægges på ejes af Bornholms Regionskommune.

Jorden som ønskedes anvendt stammede fra vejopfej fra offentlige veje fra årene 2013-2016. Jorden var fraserteret genstande som plastik, kapsler m.m.

Center for Ejendomme og Drift, Driftsplanlægning indhentede en vurdering fra NIRAS, som i et notat anførte, at olieindholdet i jorden ikke kunne antages at udgøre en risiko for udvaskning og udsivning til vandløbet, Bobbe Å. Olieindholdet var af en type som er immobil. Det skulle dog sikres, at jorden ikke kunne skride ud i vandløbet.

Vandløbsmyndigheden fra Center for Teknik & Miljø, Plan & Projekter besigtigede d. 1. juni 2017 området og har udarbejdet et notat. Notatet redegjorde for områdets karakter og fauna. Konklusionen i notatet var, at udlægning af jord i dette område – hvad enten det var ren jord eller lettere forurenede jord – ville berøre interesseområder, men ikke de særlige naturområder. Vandløbsmyndigheden anførte, at der ikke var natur eller fredede arter på stedet udover vandløbet som ikke måtte berøres. Projektet krævede derfor ikke tilladelse i henhold til Naturbeskyttelsesloven eller Vandløbsloven.

Teknik & Miljø, Erhverv vurderede på baggrund af disse udtalelser og notater, at jordfraktionen ikke ville komme til at forurene grundvand, jord eller undergrund og, at der var tale om nyttiggørelse af den lettere forurenede jord. Det ville ellers være nødvendigt at tilføre primære råstoffer (f.eks. ren jord) såfremt den lettere forurenede jord ikke kunne anvendes.

Tilladelse efter § 19 blev derfor meddelt d. 4. juli 2017.

Borgeren påklagede afgørelsen og ansøger har derfor endnu ikke udnyttet tilladelsen.

Klager anførte i sin klage, at hun var bekymret for at hendes matrikler ville blive berørt af udlægningen, således at matriklerne senere vil skulle "klassificeres som forurenede". Klager har modtaget forklaring og redegørelse fra Center for Teknik & Miljø, Jordteamet vedrørende projektet efter hun har henvendt sig til kommunen. Ved henvendelse til kommunen har hun fået oplyst dato for klagefrist samt klagevejledning. Klager har søgt og fået aktindsigt i denne sag samt en lignende sag fra 2014 i samme område – på den nordlige skråning. Klager er bekymret for om jorden, der blev udlagt i 2014 nu er endt på hendes matrikel siden det nu er nødvendigt at udlægge mere jord.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har nu ophævet Bornholms Regionskommunes afgørelse og hjemvist sagen til fornyet behandling.

Nævnet fandt, at der med det ansøgte projekt var tale om etablering af et anlæg og på den baggrund fandt Nævnet, at aktiviteten er omfattet af reglerne om godkendelsespligtig listevirksomhed i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed.

Såfremt udlægning af fejaffaldet ønskes gennemført skal der derfor indgives fornyet ansøgning efter godkendelsesbekendtgørelsens regler.

Center for Ejendomme og Drift har meddelt, at de ikke ønsker at indsende fornyet ansøgning, idet de forventer at anvende ren jord i stedet for. Dette kræver ikke tilladelse.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

Ingen

Sak 10: Forhøjelse af anlægssum til opførelse af Fælleshus i forbindelse med Plejecenter Bykær

Åbent punkt

10 Forhøjelse af anlægssum til opførelse af Fælleshus i forbindelse med Plejecenter Bykær

82.06.04P20-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	10	

Hvem beslutter

Natur - og Miljøudvalget indstiller
Social- og Sundhedsudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der ansøges om en forhøjelse af anlægssummen til opførelse af et fælleslokale på det kommende Hasle Plejecenter, til gavn og brug for alle beboerne. Fælleslokalet er at betragte som et fælleshus som ofte etableres i almene boligforeninger. Fælleslokalet vil i hovedtræk bestå af et forsamlingslokale, et mindre anretter køkken, toiletter og garderobe.

Det samlede areal af fælleslokalet inkl. de tilhørende faciliteter vil være 100 m².

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Ejendomme og Drift indstiller at kommunalbestyrelsen tager stilling til,

- hvorvidt der opføres et fælleslokale på 100 m² i tilknytning til Hasle Plejecenter, og herunder,
- at rådighedsbeløb til anlæg til Hasle Plejecenter forhøjes med 2.299.000 kr.
- at rådighedsbeløbet finansieres ved optagelse af lån på 88 pct., beboerindskud på 2 pct. og kommunalt bidrag på 10 pct.,
- at ændringerne indarbejdes i budget 2019 – 2022.

Social- og Sundhedsudvalget, den 4. juni 2018:
Indstillingen anbefales.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:
Anbefales.

Sagsfremstilling

I forbindelse med vedtagelsen af budget for 2017 blev det besluttet, at opføre 60 plejeboliger efter almenboligloven til erstatning for Plejehjemmet Toftegården i Hasle.

Det nedsatte byggeudvalg har igangsat processen med at udarbejde et byggeprogram, herunder også arbejdet med afdækning af den bedst egnede udbudsform der skal ligge til grund for den samlede projektfase og opførelse af Plejecenteret.

Byggeudvalget vurderer efter analyse af de indledende undersøgelser, og i forbindelse med arbejdet i byggeudvalget, at byggeriet af Hasle Plejecenter kan suppleres med et fælleslokale. I de enkelte boafsnit på plejecenteret, er der planlagt en fællesopholdsstue og fælles spisestue, som vil være udgangspunktet for beboernes fællesskab og dagligdag. Aktiviteter af mere fællesskabslignende art som gudstjenester, fællessang, oplæsning, foredrag o.l. gymnastik, dans, Jule og høstmarked, private fester, fødselsdage o.l. vil kun i begrænset omfang kunne foregå i fællesstuerne, ligesom det ikke vil være muligt at samle store forsamlinger i de enkelte boafsnit.

De nævnte aktiviteter skal så nødvendigvis foregå uden for Hasle Plejecenter, eksempelvis i samarbejde med Bytinget, i Haslehallen eller andre steder i nærområdet.

Fælleslokalet skal etableres i tæt tilknytning til det planlagte fælles mødelokale, som skal bygges i administrationsområdet. Ved at etablere disse lokaler i sammenhæng, opdelt med f.eks. en foldevæg, vil der blive en fleksibel udnyttelse af de 2 lokaler. Ligeledes vil det være muligt at toilet- og garderebefaciliteter kan samtænkes og anvendes af brugere af fælleslokalet og brugere af det fælles mødelokale.

Det skal bemærkes fællesrummet tilhører beboerne og at BRK ikke har råderet over fælleslokalet, men formelt skal låne/leje det af boligafdelingen.

Økonomiske konsekvenser

Fælleslokalet finansieres efter de regler som fremgår af almenboligloven. Herved er det beboernes areal, og beboerne der har brugsretten til arealet. Ligeledes vil driftsudgifterne til fælleslokalet derfor pålignes beboernes husleje.

Den samlede udgift for Fælleslokalet er fremkommet, ved at tage udgangspunkt i det maksimumsbeløb der er gældende for almene plejeboliger på Bornholm. Dette udgør kr. 22.990,- pr. m² inkl. moms. Da der skal bygges 100 m², vil udgiften blive kr. 2.299.000,- da det forventes at omkostninger og entrepriseudgifter vil få samme størrelse som ved etablering af de øvrige boligarealer.

Finansiering er derfor efter samme princip som ved boligarealerne.

Bornholms Regionskommune skal deltage med 10% i grundkapital. De resterende 90% finansieres ved henholdsvis kreditforeningslån og boligindskud.

Huslejekonsekvenserne pr. bolig, ved opførelse af 100 M² fælleshus, fremgår af nedenstående oversigt.

Hasle Plejecenter	65m ² bolig * 60 boliger Uden fælleslokaler	65m ² bolig * 60 boliger Med fælleslokaler	Merudgift Ved fælleslokale
Anskaffelsessum i alt	89.661.000	91.960.000	2.299.000
Kommunal grundkapital 10%	8.966.100	9.196.000	229.900

Husleje pr. m ² pr. år	1.035	1.061	26
Husleje pr. mdr. pr beboer	5.606	5.749	143

Den samlede økonomi for projektet inkl. fælleslokaler er opstillet nedenfor:

1.000 kr.	Afsat i budget 2018 - 2021	Fælleslokale	I alt
Anlægsudgift boliger (inkl. moms)	90.558	2.299	92.857
Anlægsudgift servicearealer (ekskl. moms)	11.250	0	11.250
Tilskud servicearealer	-2.400	0	-2.400
Anlægsudgifter i alt	99.408	2.299	101.707
Optagelse af lån (88 pct.)	-79.691	-2.023	-81.714
Beboerindskud (2 pct.)	-1.811	-46	-1.857
Kommunens egen finansiering (10 pct.)	-9.056	-230	-9.286
Kommunens egen finansiering servicearealer	-8.850	0	-8.850
Finansiering i alt	-99.408	-2.299	-101.707

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen

Sak 11: Beslutning om antal etager i Plejecenter Bykær

Åbent punkt

11 Beslutning om antal etager i Plejecenter Bykær

82.06.04P20-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	11	

Hvem beslutter

Natur - og Miljøudvalget indstiller

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med programarbejdet omkring det nye plejecenter i Hasle, har byggeudvalget i samarbejde med bygherrerådgiveren, udarbejdet en række analyser, for at afdække bebyggelsesmulighederne på grundstykket.

Analyserne er udarbejdet med baggrund i de krav og ønsker bygherren har til det nye plejecenter, herunder at plejecenteret skal være et sammenhængende byggeri, med 4 boenheder med 15 lejligheder i hver, bundet sammen af et fælleshus, og ikke som fritliggende bygninger.

Byggeudvalget ønsker, på baggrund af rådgivning fra Bygherrerådgiveren, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om at byggeprogrammet giver mulighed for enten at bygge i 1 eller 2 etager eller en kombination, for derved at give byggeudvalget retningslinjer for det videre arbejde med byggeprogrammet forud for en arkitektkonkurrence.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Ejendomme og Drift indstiller at kommunalbestyrelsen træffer valg om, at byggeudvalget udarbejder et byggeprogram der beskriver,

- a) at plejecenter Bykær opføres i en kombination af 1 og 2 etager,
- b) at plejecenter Bykær enten opføres i udelukkende 1 etage eller,
- c) at plejecenter Bykær opføres i udelukkende 2 etager.

Social- og Sundhedsudvalget, den 4. juni 2018:

Udvalget kan ikke anbefale en indstilling.

Nicklas Fick, Carsten Scheibye, Søren Schow anbefaler a, b og c.

Jonna Nielsen, Kirsten Wendell, Bjarne Hartung Kirkegaard anbefaler a og b.

Sabine Nicoline Lyngberg anbefaler b.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Udvalget anbefaler, at Plejecenter Bykær opføres i udelukkende to etager eller i en kombination af en og to etager.

Torben Rønne-Larsen kan ikke medvirke, idet han anbefaler indstillingens punkt b.
Ole Rødvig kan ikke medvirke, idet han anbefaler indstillingens punkt a og b.

Sagsfremstilling

I forbindelse med vedtagelsen af budget for 2017 blev det besluttet, at opføre 60 plejeboliger efter almenboligloven til erstatning for Plejehjemmet Toftegården i Hasle.

Det nedsatte byggeudvalg har igangsat processen med at udarbejde et byggeprogram, herunder også analyse og undersøgelser omkring endelig udformning af bygningen, så den tilpasser sig den givne byggegrund bedst muligt.

Analyserne viser en række udfordringer, set i relation til grundens udformning, størrelse og tilkørselsforhold, som nødvendigvis må vurderes og konkretiseres forud for en arkitektkonkurrence.

Det skal understreges, at et samlet byggeri i ét plan er muligt, men der er væsentlige faktorer der skal tages højde for og accepteres.

Byggeudvalget anbefaler følgende opmærksomhedspunkter i forbindelse med et byggeri i 1 etage:

- Grundstykket er meget begrænset, og ét plansbyggeriet kan blive udfordret i sin udstrækning, og må placeres tæt sammen.
- Tilkørselsforhold, affaldsafhentning, transport af varer til køkkenener m.m. vil være på komprimerede arealer
- Bygningerne fylder maksimalt på grunden, og kommer tæt på nabobebyggelser
- Bygningerne vil blive placeret helt op ad vejbyggelinjen langs Bykærvej
- Interne veje, stier og parkeringspladser lægger meget beslag på grundarealet
- En stor del boliger bliver nordvendte
- Et-plans byggeri kan minimere nabo-andelsboligforeningens udsyn til høje bygninger.
- Alle beboere kan få lige adgang til udearealer.

Byggeudvalget anbefaler følgende opmærksomhedspunkter i forbindelse med et byggeri i 2 etager:

- De enkelte bo-afsnit skal være sammenhængende på den enkelte etage, og ikke fordeles på 2 etager
- Personalet arbejder kun på den enkelte etage og ikke på 2 etager på én gang
- Demente borgere kan have gavn af at bo på 1. sal, da risikoen for utilsigtet at forsvinde fra sin bolig minimeres
- Der er mulighed for fællesaltan på 1. salen til de boliger der er beliggende der, evt. i forbindelse med køkken/fællesrum.
- Trapper og elevatorer skal etableres og sikres så de tilgodeser beboernes behov.
- Byggeri i 2 etager giver mulighed for bedre udnyttelse af friarealer på grundstykket, da mere af grunden friholdes for byggeri.
- En del af boligerne kan opnå udsigt hen over Hasle by og til det frie land mod øst.
- Private altaner er et ønske, men nok ikke økonomisk muligt.
- Beboere, der ikke selvstændigt kan betjene en elevator eller gå på trapper, skal følges ned til stueplan, hvilket kan betyde ekstra tildeling af tid til denne opgave.
- De beboere der er mobile, vil have mulighed for øget motion og genoptræning på trapper.
- To-plans byggeri kan bidrage til bygningsdiversitet i området

Økonomiske konsekvenser

Bygherrerådgiveren bemærker at det ikke er muligt at anwise direkte besparelser på dette tidspunkt, ved et byggeri i 2 etager. Dog kan det konstateres, at placeres tekniske installationer hensigtsmæssigt og symmetrisk, vil der opstå en vis gevinst omkring en gentagelseeffekt, eksempelvis ved wc/baderum placeret oven på hinanden, eller ved benyttelse af identiske vægelementer. På driftssiden er der ligeledes mulighed for besparelser i form af forkortede tekniske installationer og trækveje til disse.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen

Sak 12: Anlægsbevilling til gulvrenovering Rønne Idrætshal og trapperenovering i Klemenskerhallen

Åbent punkt

12 Anlægsbevilling til gulvrenovering Rønne Idrætshal og trapperenovering i Klemenskerhallen

82.18.00G01-0026

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	12	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Center for Ejendomme og Drift søger om en anlægsbevilling på 260.000 kr. til planlagte istandsættelsesarbejder i Rønne Idrætshal og i Klemenskerhallen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Center for Ejendomme og Drift indstiller,

- at der gives en anlægsbevilling og afsættes rådighedsbeløb på 260.000 kr. til gulvrenovering i Rønne Idrætshal og trapperenovering i Klemenskerhallen,
- at udgiften på 260.000 kr. finansieres af puljen til anlægsønsker på idrætsområdet,
- at et eventuelt mindreforbrug ved projektets afslutning tilbageføres til puljen til anlægsønsker på idrætsområdet, og
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Anbefales.

Sagsfremstilling

I Rønne Idrætshal og i Klemenskerhallen er der planlagt følgende istandsættelsesarbejder vedrørende gulvoverflader og trapper.

Rønne Idrætshal

Gulvet i Rønne Idrætshal er nedslidt og for at opretholde gulvets overflader til den fremtidige og daglige brug, anbefales det at gulvet behandles nu.

Gulvene skal afslibes, overfladen genbehandles med lak, og alle baner og striber skal optegnes.

Afslibning af gulv i hal + tilstødende gulve til rent træ inkl. 3 x lakering med vandbaserede lak samt op stregning af håndboldbane og 3 minihåndboldbaner, 2 volleyballbaner, 1

floorballbane, 1 max total håndboldbane og 6 badmintonbaner. Banerne bliver opsteget mellem 2. og 3. gang lakering.

Klemenskerhallen

Trappen i Klemenskerhallen skal renoveres, fordi trinflader og forkanter er nedslidte.

Afslibning af 14 trappetrin og 1 repos (trinflade og forkant) til rent træ inkl. 3 x lakering med vandbaseret lak.

Prisen er baseret på indhente tilbud.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 260.000 kr. til gulvrenovering i Rønne Idrætshal og trapperenovering i Klemenskerhallen, finansieret af puljen til anlægsønsker på idrætsområdet. Det resterende rådighedsbeløb i denne pulje udgør pt. 1.028.737 kr.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen

Sak 13: Anlægsbevilling til energirenovering af gadebelysningsanlæg - LED teknologi

Åbent punkt

13 Anlægsbevilling til energirenovering af gadebelysningsanlæg – LED-teknologi

01.05.12Ø00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	13	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I anlægsbudgettet for 2018 har kommunalbestyrelsen afsat 45 mio. kr. til udskiftning af gadebelysning til energibesparende LED-lyskilder, der efterfølgende skal give besparelser på driftsbudgettet. Projektet lånefinansieres med samlet 45 mio. kr. Der er afsat 10 mio. kr. i 2018, 15 mio. kr. i 2019, 10 mio. kr. 2020 og 10 mio. kr. i 2021.

Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg søger om en anlægsbevilling til realisering af projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Center for Ejendomme og Drift indstiller:

- at der gives en anlægsbevilling på 45 mio. kr. til energirenovering af gadebelysningsanlæg ved LED-teknologi. Anlægsbevillingen svarer til de i budgettet til formålet afsatte rådighedsbeløb.
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Anbefales.

Sagsfremstilling

Gadebelysningen er generelt af ældre dato og i dårlig stand (ældre end 30 år), heraf er en del lamper med kviksløvpærer og visse typer højtryksnatriumpærer, som efter EU-direktiv ikke længere må importeres.

Der er udført forsøg med LED-belysning flere steder på Bornholm. Disse forsøg viser, at der kan opnås en besparelse på elforbruget på ca. 80-85pct. ved automatisk dæmpning til lavest mulig effekt, når der ikke er trafik på vej, sti eller fortovsstrækninger. I beregningerne forventes der en energibesparelse på ca. 70 pct. svarende til en besparelse på 2,5 mio. kr. årligt.

På den driftsmæssige side forventes der ligeledes at være en besparelse. De forskellige leverandører angiver en levetid på LED-belysning på mellem 50-100.000 driftstimer, mod nuværende ca. 10.000 timer. Nogle af de nye systemer kan endvidere selv melde tilbage ved

fejl på de enkelte armaturer. Dette betyder, at antallet af driftstilsyn vil kunne reduceres betydeligt. Der forventes at kunne opnås en driftsbesparelse på 1,25 mio. kr. årligt.

Samlet besparelse ved energirenoveringen forventes at være på 3,75 mio. kr. Nuværende driftsbudget er på 7,2 mio. kr.

Der arbejdes derfor på at udskifte 8.500 armaturer til nye og energibesparende LED-belysning.

Der er indgået rådgivningsaftale med firmaet Fredsted Consulting om at bistå med rådgivning i forbindelse med udskiftningen.

Indkøb af de nye armaturer sker via EU-udbud. Udbuddet er udformet som rammeaftale på flere armaturtyper og med flere leverandører pr. type, således at der efterfølgende er valgmuligheder for kommunen. Alle armaturer skal anvende styresystemet Seneco.

Selve udskiftningsarbejdet af armaturerne forventes leveret af øens el-entreprenører. Arbejdet forventes udbudt som begrænset udbud, opdelt i årlige etaper, opdelt i geografiske områder og delentrepriser, således at der er mulighed for at øens el-entreprenører kan byde på området enkeltvis eller flere områder samlet.

Tidsplan for belysningsrenoveringen i 2018 fremgår af vedhæftede bilag.

Projektet gennemføres over årene 2018-2021.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 45 mio.kr.

I anlægsbudgettet for 2018 er der afsat rådighedsbeløb til det pågældende projekt på samlet 45 mio. kr.

Beløb i mio. kr.	2018	2019	2020	2021	I alt
Gadebelysning, udgifter	10.000	15.000	10.000	10.000	45.000

Der er budgetlagt med 100 pct. lånefinansiering til projektet (energibesparende foranstaltninger). Lånet optages årligt i marts/april måned, hvor der optages lån på sidste års låneramme. Der vil blive ansøgt om anlægsbevilling til låneoptagelse i forbindelse hermed.

Besparselsen på henholdsvis energiforbrug og driftsvedligeholdelse betaler renter og afdrag på lånet i lånets løbetid.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Sak 14: Anlægsbevilling til etablering af sti ved Nørremøllecenteret i Nexø

Åbent punkt

14 Anlægsbevilling til etablering af sti ved Nørremøllecentret i Nexø

05.01.08000-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	14	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I anlægsbudgettet for 2018 har kommunalbestyrelsen afsat et rådighedsbeløb på 100.000 kr. til etablering af sti ved Nørremøllecentret i Nexø.

Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg, søger om en anlægsbevilling til realisering af projektet.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren for Center for Ejendomme og Drift indstiller:

- at der gives en anlægsbevilling på 100.000 kr. til etablering af sti ved Nørremøllecentret. Anlægsbevillingen svarer til det i budgettet til formålet afsatte rådighedsbeløb.
- at anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Anbefales.

Sagsfremstilling

På nordsiden af Nørremøllecentret er der etableret en grus- /-skærvebelagt redningsvej. For at den kan anvendes af kørestolsbrugere skal overfladen befæstes med asfaltgranulat-/-OB belægning. Stilængde ca. 110 m, i en bredde på 1,5 m.

Der etableres ikke belysning på strækningen. Projektet gennemføres i 2018.

Økonomiske konsekvenser

Der søges om en anlægsbevilling på 100.000kr. til etablering af sti ved Nørremøllecentrer.

I anlægsbudgettet for 2018 er der afsat rådighedsbeløb til det pågældende projekt på 100.000 kr.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Ingen.

Sak 15: Langsigtede mål og mål for budget 2019

Vedlegg

Målforslag_NMU

Mål_NMU_alternativ

Åbent punkt

15 Langsigtede mål og mål for budget 2019

00.01.00P22-0079

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	15	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Udvalgene fastlægger langsigtede mål for udvalgets område, og arbejder med de budgetmål for budget 2019, der skal være med til at indfri de langsigtede mål.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller, at

- Udvalget drøfter langsigtede mål samt budgetmål for 2019

Natur- og Miljøudvalget, den 8. maj 2018:

Drøftet.

Koncerndirektøren indstiller,

- a) at udvalget oversender de langsigtede mål for udvalgets område til kommunalbestyrelsens samlede behandling af hovedvisionen
- b) at udvalget oversender de konkrete mål for 2019 til arbejdet med budget 2019

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Godkendt.

Sagsfremstilling

I forlængelse af visionsseminaret i februar i Ystad samt udvalgenes drøftelser på marts-, april- og majmøderne, skal udvalgene nu blive konkrete i formuleringen af de langsigtede mål for valgperioden, samt drøfte mål for budget 2019.

Kommunalbestyrelsen har på visionsseminaret arbejdet med en hovedvision, der lyder som følger:

Vi skal være 42.000 bornholmere i 2028

For at nå nærmere en indfrielse af hovedvisionen har kommunalbestyrelsen på visionsseminaret arbejdet med seks visionsspør, der tilsammen skal gøre Bornholm til et så godt sted at bo og flytte til, og bidrage til at tiltrække og fastholde borgere på Bornholm.

- Nye værdifulde jobåbninger i 2028
- Nye hjem. Gennem partnerskaber. På hele øen
- Bornholm er det attraktive tilvalg
- Trivsel og arbejdsglæde i ældrelivet
- Vi skal løfte børnene, også socialt. Vi vil bryde den sociale arv for at skabe ressourcestærke bornholmere, børn som voksne
- Vi skal anvende vores nærværende ressourcer bedre

På baggrund af udvalgenes drøftelse skal de langsigtede mål på udvalgets område, der relaterer sig til hovedvision og visionssporene. Vision og visionssporene (herefter: visionerne) har et tiårigt sigte. Udvalgenes langsigtede mål skal gælde for valgperioden – hvad er det udvalget konkret vil opnå, for at komme nærmere visionerne i løbet af de fire år? Kommunalbestyrelsens visioner og udvalgenes mål samles i slutningen af juni i ét dokument: "Kommunalbestyrelsens visioner og strategier". Dokumentet besluttet på kommunalbestyrelsens møde 28. juni.

Mål for 2019

På udvalgmøderne skal udvalgene derudover formulere mål, der skal indgå i budget 2019. Målene skal medvirke til – på sigt – at indfri udvalgets langsigtede mål.

Udvalgene skal på møderne i juni vedtage udvalgets endelige mål for budget 2019 således, at målene kan forbindes til de efterfølgende budgetdrøftelser. Der er dermed en tæt forbindelse mellem, hvilke mål kommunalbestyrelse og udvalg sætter sig, og de økonomiske prioriteringer i budgettet.

Udvalgenes arbejdsprogram

Ligesom kommunalbestyrelsens visioner og udvalgenes mål samles i ét dokument, bliver der for hvert udvalg udarbejdet et dokument, der kaldes: "udvalgets arbejdsprogram". Udvalgets arbejdsprogram indeholder udvalgets langsigtede mål, mål for de enkelte budgetår, opfølgning på målene. Derudover kan udvalget vælge at tilføje langsigtede mål, mål og indsats på udvalgets område, der ikke er relateret til visionerne og budgetprocessen.

Udvalgets arbejdsprogram revideres efter behov, og mindst to gange om året – ved målopfølgning og når udvalget sætter mål for det kommende budgetår.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Sak 16: Forslag til besparelser på budget 2019

Vedlegg

NMU - samling af spareforslag 280518

Samling af anlæggsforslag 250518

Åbent punkt

16 Forslag til besparelser på budget 2019

00.30.00G01-0029

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	16	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget beslutter

Resumé

Den 14. marts blev der på Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget fastsat størrelsen på det beløb, der skal udarbejdes spareforslag for angående budget 2019. Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget valgte en spareramme på i alt 50 mio. kr., som blev fordelt på de stående udvalg. Forslag til besparelser på budget 2019 blev drøftet på de stående udvalgsmøder i april og maj. På udvalgsmødet i juni 2018 besluttes, hvilke forslag til besparelser udvalget oversender til budget 2019.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller,

- At bilagte forslag til besparelser på budget 2019 på udvalgets område oversendes til budgetprocessen for 2019

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:

Udvalget fremsender det udarbejdede forslag til besparelser til kommunalbestyrelsens behandling undtaget forslag NMU-55-02 Lukning af varmtvandsbassinet på Sønderbo. Anlægsforslag NMU-01, NMU-02 og NMU-03a oversendes.

Derudover påpeger udvalget, at visse af forslagene vil modvirke opfyldelsen af kommunalbestyrelsens visioner.

Sagsfremstilling

Den 14. marts blev der på Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget fastsat størrelsen på det beløb, der skal udarbejdes spareforslag for budget 2019. Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget valgte en spareramme på i alt 50 mio. kr. Udvalget fastsatte desuden fordelingen af sparerammen for de enkelte udvalg. Følgende fordeling blev besluttet:

- Børne- og Skoleudvalget 10.872.000 kr.
- Social- og Sundhedsudvalget 23.030.000 kr.
- Job-, Udvikling- og Fritidsudvalget 5.347.000 kr.
- Natur- og miljøudvalget 6.145.000 kr.
- Klima- og Bæredygtighedsudvalget 0 kr.
- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget 4.606.000 kr.

Fordelt på centre er den fastsatte spareramme som følger:

Center og fagområde	Beløb
Center for Børn og Familie	7.109.000 kr.
Dagpasning	1.624.000 kr.
Børn og Familie	5.485.000 kr.
Center for Skole	3.763.000 kr.
Undervisning	3.763.000 kr.
Center for Ældre	11.044.000 kr.
Ældre	11.044.000 kr.
Center for Psykiatri og Handicap	6.650.000 kr.
Psykiatri og Handicap	6.650.000 kr.
Center for Sundhed	5.336.000 kr.
Sundhed	5.336.000 kr.
Center for Job, Uddannelse og Rekruttering	3.343.000 kr.
Uddannelse og Beskæftigelse	3.343.000 kr.
Center for Natur, Miljø og Fritid	2.927.000 kr.
Kultur og Fritid	1.295.000 kr.
Biblioteker	444.000 kr.
Beredskab	283.000 kr.
Teknik, Natur og Miljø	640.000 kr.
Idrætsområder	265.000 kr.
Center for Ejendomme og Drift	5.222.000 kr.
Veje, parker og anlæg	2.116.000 kr.
Vej og Park	0
Ejendomme og Service	2.413.000 kr.
DeViKa	0
Kollektiv trafik	693.000 kr.
Center for Økonomi, It og Personale	2.406.000 kr.
Økonomi, it og personale	2.354.000 kr.
Folkemødet	52.000 kr.
Center for Erhverv, Byg og Sekretariat	2.200.000 kr.
Erhverv, byg og plan	778.000 kr.
Administration	1.177.000 kr.
Politikere	245.000 kr.
I alt	50.000.000 kr.

De stående udvalg har drøftet udkast til besparelser for budget 2019 på april- og majmøderne. På udvalgsmødet i juni 2018 besluttes, hvilke forslag til besparelser udvalget oversender til budget 2019. Den 21. juni 2018 vil være sidste mulige dato for afholdelse af evt. ekstraordinære udvalgsmøder, idet der den 22. juni er deadline for at fremsende udvalgenes forslag til budget 2019. Forslagene bliver behandlet på budgetmøde 1 den 27. juni 2018 og

udsendt i høring hos de høringsberettigede parter fra den 25. juni 2018 med høringsfrist 14. august kl. 12.00.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Sak 17: Procesplan folkesundhedspolitik

Åbent punkt

17 Procesplan for tværgående folkesundhedspolitik

29.09.00P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	17	

Hvem beslutter

Social- og Sundhedsudvalget beslutter
Børne- og Skoleudvalget orienteres
Job,- Udvikling- og Fritidsudvalget orienteres
Natur- og Miljøudvalget orienteres
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget orienteres
Kommunalbestyrelsen til orientering

Resumé

Social- og Sundhedsudvalget har udtrykt ønske om, at Bornholms Regionskommunes eksisterende sundhedspolitik revideres. For at sikre en bred inddragelse foreslås en proces der bl.a. indbefatter afholdelsen af et borgermøde, et temamøde for Kommunalbestyrelsen samt nedsettelsen en arbejdsgruppe med bred repræsentation fra kommunens fagcentre.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller til Social- og Sundhedsudvalget:
a) at procesplanen for tværgående folkesundhedspolitik godkendes

Social- og Sundhedsudvalget, den 4. juni 2018:
Godkendt.

Koncerndirektøren indstiller,
• at orienteringen tages til efterretning.

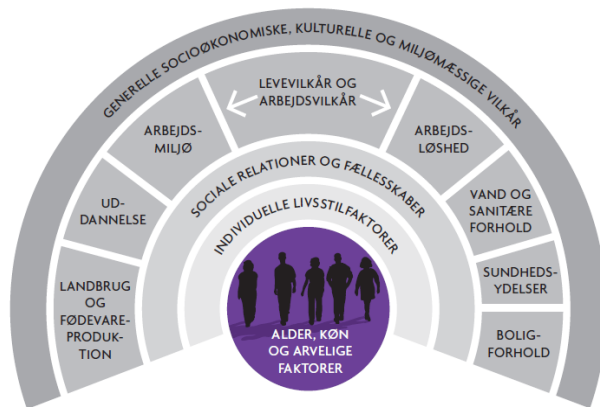
Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:
Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Borgernes sundhedstilstand har stor betydning for efterspørgslen efter kommunens ydelser inden for en lang række områder – det gælder fx pleje, sygedagpenge, behandling og genoptræning. Derfor forholder kommunerne sig også i stigende grad til sundhedsopgaven som en, der ikke kan løses af sundhedsområdet alene. Dette er helt i samklang med sundhedslovens § 119, som fastslår, at kommunen har ansvaret for, at borgerne har sunde rammer og relevante forebyggelsestilbud.

De rammer og betingelser, der er med til at skabe sundhed, fordeler sig på mange forskellige kommunale områder. Nedenstående figur viser, hvordan forskellige årsagsfaktorer bestemmer den enkelte borgers sundhedstilstand.

Figur: Årsagsfaktorer

SUNDHED PÅ TVÆRS | SUNDHEDSSTYRELSEN | 2010

Uddannelse, sociale forhold, arbejdsmarkedstilknytning og miljø spiller en afgørende rolle for den enkeltes sundhed, og det samme gælder trafikforhold og muligheder for fritidsudfoldelser (figurens ydre lag). Arbejdet på alle disse områder kan være med til at forebygge sygdom og fremme sundhed, og sunde rammer for borgerne etableres i høj grad af alle andre kommunale områder end sundhedsområdet. Den enkeltes livsstil har naturligvis også stor betydning for den enkeltes sundhed.

Det er derfor væsentligt, at sundhedsfremme- og forebyggelsestiltag bliver tilbudt, der hvor kommunen har en indflydelse på borgernes muligheder for at leve sundt i hverdagen. Det kan fx være i skolen, på arbejdspladsen, i beskæftigelsestilbuddet, i trafikken og i de rekreative offentlige områder.

Formålet med den reviderede (folke)sundhedspolitik er således at skabe en fælles retning og en bred fælles forståelse for de eksisterende sundhedsudfordringer på Bornholm, mekanismerne bag samt bud på, hvordan man bedst forebygger sygdom og understøtter sundhed.

Den fælles forståelse søges opnået gennem en proces med bred inddragelse og involvering. Det er tanken, at sundhedspolitikken omdøbes til en folkesundhedspolitik, bl.a. for at signalere og tydeliggøre at forebyggelse og sundhedsfremme kræver indsats på mange områder i kommunen. Og at sundhed er meget andet end broccoli, løbesko og afholdende - eller i den anden grøft - behandling af sygdomme, som lidt er de opfattelser af sundhed området generelt er 'plaget af' i Danmark.

Tidsplan:

Tidspunkt	Aktivitet
2018	
4. juni	Møde i Social- og Sundhedsudvalget - godkendelse af procesplan Punktet går ligeledes til orientering i alle øvrige fagudvalg og kommunalbestyrelsen i juni 2018.

August/september	Temamøde i samarbejde med Bornholms Hospital om Sundhedsprofilen (Kommunalbestyrelsen m.fl.)
<i>Juni / november</i>	<p><i>Administrativ proces:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalificering af skabelon og input til værdier/temaer i ledergruppen i Center Sundhed.</i> • <i>Koordinerende Sundhedsforum drøfter input til folkesundhedspolitikken (værdier/temaer) og der udpeges medlemmer til arbejdsgruppe, herunder som minimum en repræsentant fra hver af de fagcentre der sidder i Koordinerende Sundhedsforum (Børn og Familie, Job, Uddannelse og Rekruttering, Naur, Miljø og Fritid, Psykiatri og Handicap, Skole, Ældre, Skole og Sundhed).</i> • <i>Der arbejdes i arbejdsgruppen. Arbejdsgruppens opgaver: Input til værdier. Input til temaer, samt tilrettelæggelse og afvikling af temamøde i KB samt borgermøde (se nedenstående)</i> • <i>Koordinerende Sundhedsforum behandler status på arbejdsgruppens opgaver</i>
3. december	Møde i Social- og Sundhedsudvalget - Status på arbejdet og oplæg til temamøde og borgermøde
2019	
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • Temamøde i KB med deltagelse af Ældrerådet, Handicaprådet, Udsatte råd m. fl. (Koordinerende Sundhedsforum) • Afholdelse af borgermøde om BRK's kommende sundhedspolitik med henblik på at få input til sundhedspolitikken fra et borgerperspektiv
<i>Februar 2019</i>	<p><i>Administrativ proces:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Administrativ bearbejdelse af borgermøde – udkast til politik</i> • <i>Koordinerende Sundhedsforum drøfter opfølgning på temadag/udkast til politik.</i>
Marts/april	<p>Møde i Social- og Sundhedsudvalget - udkast til folkesundhedspolitik</p> <p>Høring i Handicaprådet og i Ældrerådet.</p>
Maj	Møde i Social- og Sundhedsudvalget – drøfter/anbefaler folkesundhedspolitikken – og sender den videre til Kommunalbestyrelsen.
Juni	Kommunalbestyrelsen godkender folkesundhedspolitikken

Økonomiske konsekvenser

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Selv om politikken vedrører hele kommunen – hele Bornholm – ligger den ressortmæssigt under Social- og Sundhedsudvalget. Den skal dog forankres tværpolitisk og sendes derfor til orientering i alle fagudvalg.

Sak 18: Sager til høring i Ældreåd og Handicapråd

Åbent punkt

18 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	18	

Indstilling og beslutning

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:
BATs notat til pkt. 19 sendes til Ældrerådets orientering.

Sak 19: Gensidig orientering

Vedlegg

VS Status passagerinformation

Åbent punkt

19 Gensidig orientering

00.01.00P35-0102

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur- og Miljøudvalget	06-06-2018	19	

- Status på passagerinformation på BATs stoppesteder.

Natur- og Miljøudvalget den 6. juni 2018:
Orientering givet.

Sak 101: Lukket

Sak 102: Lukket

Sak 103: Lukket

Sak 104: Lukket

Sak 105: Lukket

Sak 106: Lukket

Sak 107: Lukket

Sak 108: Lukket

Sak 109: Lukket